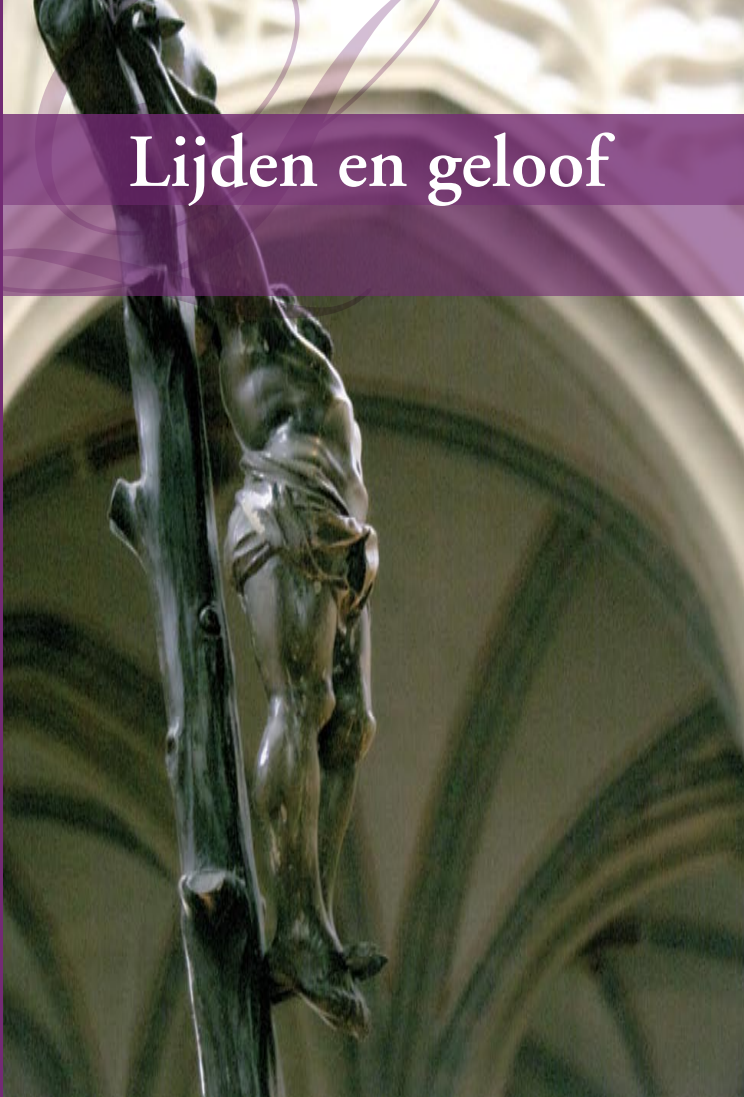

Lijden en geloof

Nu mij dit is overkomen...

Als we rondom ons kijken, zien we enerzijds de pijn die mensen elkaar aandoen, anderzijds is er het lijden dat ons overkomt.

Een van de meest indringende vragen is: wat is daarvan de zin?

Geloven in hoop en perspectief

Voor gelovigen is het zoeken naar de zin van het lijden rechtstreeks gekoppeld aan de vraag wat de rol is van God. Voor christenen betekent de kruisdood van Jezus van Nazareth veel méér dan een verschrikkelijk einde na een leven vol liefde en geloof. God laat namelijk niet toe dat lijden en dood het laatste woord hebben. Jezus staat op uit de dood en vanaf dan kunnen wij ervan op aan dat er hoop is en perspectief ondanks het lijden. God is de bron van onze kracht, de hoop en de moed die in ons leven is, en in het leven van anderen die ons helpen in het uur van onze nood. Het is God die ons het vermogen geeft om te vergeven en om lief te hebben en zo een compleet en zinvol leven te kunnen leiden in een onvolmaakte wereld.

God ziet de ellende

De Heer sprak: “Ik heb de ellende van mijn volk in Egypte gezien, de jammerklachten om zijn onderdrukkers gehoord; ja, Ik ken zijn lijden. Ik daal af om mijn volk te bevrijden.”

In Exodus 3, 7-8 ontmoeten we God, die de ellende van zijn volk ziet en hun smarten kent.

Rechtstreeks optreden doet Hij niet, omdat dit indruist tegen de menselijke vrijheid.

Maar God doet een beroep op de verantwoordelijkheid van de mens. Hij roept Mozes en die kiest ervoor om het goede te doen en op te komen voor zijn medemens. Hij slaagt erin om de Israëlieten uit de slavernij te bevrijden.

Het lijden van je naaste

“Eens leefde er in Us een onberispelijk en rechtschapen man die Job heette.” Zo begint het boek Job. Hierna wordt hij door onnoemelijk leed getroffen. Als Jobs vrienden horen wat hem overkomen is, komen zij hem opbeuren.

Maar hun troost blijkt te bestaan uit een opeenstapeling van verwijten aan de geplaagde Job. Zijn lijden kan volgens hen alleen maar betekenen dat hij gezondigd heeft. Volgens Job deugt deze verklaring niet. Hij kan niet begrijpen dat God hem al dit kwaad laat overkomen. Zijn vrienden blijven in gebreke. God ontsteekt in woede tegen hén, omdat zij Job in de steek hebben gelaten in zijn lijden en verdriet. Ze hebben Job geen recht gedaan, want ze hebben hem niet getroost. God is hier boos op de mens die zich het lijden van zijn naaste niet aantrekt.

Een proces tegen God

Job twijfelde aan de gerechtigheid van God en dreigde Hem met een proces, omdat Hij hem onrechtvaardig behandelde. In Auschwitz is er echt zo'n proces tegen God gevoerd. Tien vrome joden zaten bij elkaar en besloten recht te spreken over God. Ze klaagden Hem aan, omdat Hij niets deed. Het proces tegen God ging nachtenlang door, pro en contra God, tot tenslotte het vonnis volgde. God werd schuldig verklaard. Waarop de rabbi, die als voorzitter van de rechtbank fungeerde, tegen zijn vrienden zei: “Kom, laten we tot Hem bidden!” Kennelijk kunnen we tegen God in opstand komen en Hem tegelijk vertrouwen.

Overvloedig leven

Het antwoord op het lijden ligt besloten in Jezus zelf. Aan het kruis schreeuwt Jezus het uit van pijn en verlatenheid. Maar in dit meest duistere moment van zijn leven blijft Hij de naam van God noemen. En juist in zijn uiterste kwetsbaarheid blijft Hij overvloedig leven. Hij vraagt vergeving voor zijn beulen, Hij geeft hoop, Hij troost, Hij geeft mensen aan elkaar. Op dat moment wil Hij ons al duidelijk maken dat lijden en dood niet het laatste woord hebben. Christenen geloven dat de Gekruisigde, verworpen om zijn solidariteit met allen die verloren waren, ten leven is gewekt, opgestaan uit de dood. Daarom is zijn verrijzenis goed nieuws voor allen die lijden, voor hen die de dood in de ogen zien en uiteindelijk voor elke mens.

“Wanneer iemand Mij wil volgen, die verloochene zichzelf.”

Zelfverloochening betekent alleen Christus kennen; niet meer zichzelf. Alleen nog Hem zien die voorgaat en niet meer de weg die ons te zwaar is. Zelfverloochening zegt alleen: Hij gaat vooraan, houd u aan Hem vast.

(Uit: Bonhoeffer Brevier. Vrij om na te volgen.)

Verstild verdriet

Verstild verdriet dat woordeloos in tranen voortglijdt langs je wangen vertelt hoe diep de pijn kan zijn vertelt hoe sterk de angst kan zijn vertelt dat enkel liefde water maakt tot wijn.

(Rieke Mes)

Een Psalm van Godsvertrouwen

Ik hef op naar de bergen mijn ogen: vanwaar zal mij komen de hulp?

De hulp komt mij van de Heer, die gemaakt heeft hemel en aarde.

Hij laat niet wankelen uw voet, niet sluimeren zal uw behoeder.

Bij dag zal de zon u niet steken, noch de maan in de nacht.

De Heer zal u behoeden voor alle kwaad, behoeden wil Hij uw ziel.

Hij behoedt uw uitgaan en ingaan van thans tot in eeuwigheid.

(Uit Psalm 121)

Als in deze zwakheid [de kruisdood van Christus] tegelijk ook zijn verheffing tot stand komt, die door de kracht van de verrijzenis wordt bevestigd, dan betekent dit dat in de zwakheid van alle menselijk lijden diezelfde kracht van God kan doordringen die zich in het kruis van Christus geopenbaard heeft. [...] Christus is door zijn heilzaam lijden volkomen aanwezig in al het lijden van de mensen en kan daarin werkzaam zijn door de kracht van zijn Geest van waarheid, zijn Geest van vertroosting.

(Johannes-Paulus II, apostolische brief Salvifici doloris nrs. 22 en 26)

Nu mij dit is overkomen...

“Ik zou willen beweren dat het kwaad dat ons in ons leven overkomt zinloos is op het moment dat het ons overkomt. Maar wijzelf kunnen er een zin aan geven. Wij kunnen deze tragedies boven hun zinloosheid uittillen door er een zin aan te geven. De vraag die we zouden moeten stellen luidt niet: ‘Waarom is mij dit overkomen? Wat heb ik gedaan, dat ik dit heb verdiend?’ Die vraag is niet te beantwoorden, die is er volkomen naast. Een betere vraag zou zijn: ‘Nu mij dit is overkomen, wat ga ik eraan doen?’”

(H. Kushner, Als 't kwaad goede mensen treft)

Apostolische brief Salvifici doloris: Over de christelijke zin van het menselijk lijden

Johannes-Paulus II
Amersfoort, 1984

Bevrijd je verdriet:

Troost voor tijden van pijn en rouw
H. Nouwen
Baarn, 2002

Als 't kwaad goede mensen treft

H. Kushner
Baarn, 1983

Wenen om het verloren ik

A. Polspoel
Leuven, 2003

Waarom moeten mensen lijden?

H. Arts
Leuven, 1993

Een uitgave van het bisdom van Breda
I www.bisdombreda.nl
E secretariaat@bisdombreda.nl
T 076 5223444

bisdom van breda